

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUSTA'LIM VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK – IQTISODIYOT INSTITUTI

“AXBOROT TEXNOLOGIYALARI” KAFEDRASI

Ro'yxatga olindi:

№ 972

2022 yil “28” 08

**“IQTISODIYOTDA AXBOROT KOMMUNIKATSION
TEXNOLOGIYALAR VA TIZIMLAR”
(Sitrgi)**

FAN SILLABUSI

Bilim sohasi:	400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60310100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Qarshi - 2022 y

Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti rektorining 26.08.2022 yildagi tasdiqlangan. Fan dasturi hamda o'quv rejasiga muvofiq fan sillabusi ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

Sh.O.Zaripova - "Axborot texnologiyalari"
kafedrası assistenti

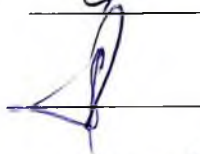
Fan sillabusi "Axborot texnologiyalari" kafedrasining 2022 yil 26.08 dagi 1-sonli, Iqtisodiyot fakulteti uslubiy komissiyasining 2022 yil 24.08 dagi 1-sonli, institut uslubiy Kengashining 2022 yil 29.08 dagi 1-sonli yig'ilishlarida ko'rib chiqilib tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy boshqarma
boshlig'i:

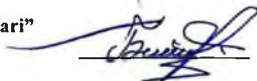
dots. Sh.Turdiyev

"Iqtisodiyot" fakulteti
uslubiy komissiyasi raisi:

dots. Qurbonov

"Axborot texnologiyalari"
kafedrası mudiri:

dots. B.Suropov

Fan/modul kodi ICTIEC06		O'quv yili 2022-2023	Semestr ½	ECTS - Kreditlar 9	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4/5	
1. (1.05)	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	"Iqtisodiyotda axborot kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar"	36		234	270

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni iqtisodiyotda axborot kommunikatsion va texnologiyalarining nazariy asoslarini, integrallashgan komplekslardagi texnik va dasturiy tizimlar, on-line amaliy dasturiy ta'minotning ishlash texnologiyalarini, iqtisodiy faoliyatdagi axborot tizimlarni o'rgatish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iboratdir.

Fanning vazifasi – talabalarni zamonaviy axborot komplekslari va axborot kommunikatsion texnologiya(AKT)lar bilan tanishtirish, zamonaviy integrallashgan on-layn tizimlarni iqtisodiy sohalaridagi texnik va dasturiy taminotlari haqida umumiy ma'lumot berish, iqtisodiy masalalarni yechishda axborot texnologiyalarini qo'llash, tahlil va qaror qabul qilish, AKTni amaliyotda qo'llay olish, AKTni asosiy bo'limlaridan chuqur bilim olishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-modul. Zamonaviy axborot kommunikatsion va texnologiyalari

1-mavzu. "Iqtisodiyotda informatsion kommunikatsion texnologiyalari" fanining predmeti va vazifalari.

"Iqtisodiyotda axborot kommunikatsion va texnologiyalari" fanining predmeti va uslublari. Axborotlashgan jamiyat. Axborot texnologiyalarning rivojlanish tendensiyalari. Raqamlashtirish mohiyati, kelib chiqish sabablari, shart-sharoitlari va darajalari.

2-mavzu. Ma'lumotlar bazasini tashkil etish va boshqarish.

Ma'lumotlar bazalari va banklari haqida tushunchalar. Ma'lumotlar bazasini boshqari tizimlarining asosiy turlari. Relyatsion ma'lumotlar boshqarish tizimlari. MS Access ma'lumotlar bazasi boshqarish tizimi ma'lumotlar bazasini yaratish texnologiyasi. ORACLE-relyatsion ma'lumotlarni boshqarish tizimi.

3-mavzu. Tarmoq axborot texnologiyalari.

Axborot uzatish muxiti. Tarmoq topologiyasi. Tarmoq periferiya qurilmasi. Internet, Intranet, Ethernnet, Intranet kompyuter tarmoqlari va ularning ishlash

tamoyillari. Telekommunikatsiya va simsiz texnologiyalar WI-FI, Wi-MAX, EVO protokollar turlari. Mobil internet GPRS, DVB-H tarmoqlarining rivojlanish tendensiyasi.

4-mavzu. Avtomatlashtirilgan axborot tizimlari.

Axborot tizimi haqida tushuncha. Axborot tizimlarining tarkibiy qismlari. Axborot tizimlarida axborot ta'minoti. Axborot tizimining dasturiy ta'minoti.

2-modul. Iqtisodiyot sohasida qo'llaniladigan axborot komplekslari

5-mavzu. Bank faoliyatida axborot komplekslari va texnologiyalari.

Bank tizimini rivojlanish tendensiyasi. Bank tizimining texnik va dasturiy ta'minoti. IABS-integrallashgan avtomatlashtirilgan bank tizimi. "GLOBUS SYSTEM" dasturiy tizimi. "INTERNET BANKING", "ONLINE BANKING", "MOBUL BANKING" va "SMS BANKING" dasturiy tizimlarini ishlash texnologiyasi. Bank-mijoz server "MYSAP BANKING", "KAPITAL 24" xizmatlar texnologiyasi. Butun jahon banklararo SWIFT tizimi.

6-mavzu. Buxgalteriya hisobida axborot komplekslari va texnologiyalari.

Buxgalteriya hisobida axborot tizimlari va texnologiyalarini qo'llash. Xo'jalik yuritish subyektlar buxgalteriyasining texnik va dasturiy ta'minoti. Buxgalteriya hisobida integratsiyalashgan axborot tizimi va texnologiyalari. "IC: BUXGALTERIYA " va "BIR.UZ" dasturlarining rivojlanish tendensiyasi. On-line buxgalteriya tizimini shakllantirishda "GLOUBS.UZ" dan foydalanish texnologiyasi.

7-mavzu. Elektron hukumat asoslari.

Elektron hukumat haqida tushuncha. Elektron hukumatning asosiy vazifasi va funksiyalari. Elektron hukumatning arxitekturasini. Elektron hukumatning texnologik tamoyillari. WWW.MY2.GOV.UZ interaktiv davlat xizmatlarining yagona portali. WWW.MITC.UZ Elektron hukumat tizimini rivojlanishi. O'zbekiston Respublikasi elektron hukumat bo'yicha amalga oshirilayotgan loyihalar.

8-mavzu. Elektron tijorat texnologiyalari.

Elektron tijorat tushunchasi va ta'rifi. Elektron tijorat bozorning tarkibiy tuzilishi. Elektron tijorat modellari. Electroniv Data Interchange-EDI, E-MARKETING, "E-TRADE", E-CASH, ELECTRONIC FUNDS TRANSFER-EFT dasturiy komplekslarining ishlash texnologiyasi.

9-mavzu. Axborot komplekslarida masofaviy ta'lim tizimi.

Masofaviy ta'limning mohiyati. Masofaviy ta'lim tizimida ochiq LMS (Learning management system) LCMS (Learning content management system) haqida tushuncha. LMS tizimining infratuzilishi. Masofaviy ta'limda CMC (Content management system) tizimining asosiy funksional masalalari. Masofaviy ta'limda MOODLE texnologiyasidan foydalanish. Virtual ta'lim tizimidan foydalanish texnologiyasi va saytlari

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi;

1-modul. Zamonaviy axborot kommunikatsion va texnologiyalari

1. Axborot komplekslarining texnik va dasturiy ta'minoti;
2. Axborot komplekslarida ma'lumotlar bazasini tashkil etish va boshqarish;
3. Tarmoq axborot texnologiyalari;
4. Avtomatlashtirilgan axborot tizimlari.

2-modul. Iqtisodiyot sohasida qo'llaniladigan axborot komplekslari

5. Bank va buxgalteriya hisobida axborot komplekslari va texnologiyalari;
6. Moliya sohasida axborot komplekslari va texnologiyalari;
7. Elektron hukumat asoslari;
8. Elektron tijorat texnologiyalari;
9. Axborot komplekslarida masofaviy ta'lim tizimi.

Amaliy mashg'ulotlar multimedialar qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalarni qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1-modul. Zamonaviy axborot kommunikatsion va texnologiyalari

1. Zamonaviy axborot kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanish tendensiyalari va asosiy yo'nalishlari;
2. O'zbekiston axborotlashgan jamiyatning xususiyatlari va virtuallashtirish jarayonlari;
3. O'zbekistonda telekommunikatsiya va simsiz texnologiyalarining rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar.
5. Iqtisodiy axborotlarni tizimlari, mobil platformalar texnologiyasining o'rni va ahamiyati;
6. Elektron hujjat aylanish tizimlarida mobil platformalar texnologiyasining urni va ahamiyati.
7. Internet to'lov tizimlari va ularning ishlash texnologiyalari;
8. Moliyaviy amaliyotda qo'llaniladigan asosiy dasturiy platformalar va ularning raqamlashtirish transformatsiyasi;
9. Sug'urta va lizing tashkilotlarida qo'llaniladigan amaliy
10. dasturiy ta'minotlar hamda ularni ishlash texnologiyasi;
11. BILLING tizimini ishlash texnologiyasi va iqtisodiyotda qo'llash salmog'i;
12. O'zbekistonda bank sektorini raqamlashtirish samaradorligi;
13. Jahonda raqamli platformalarni rivojlanish tendensiyalari va turlari;
14. Buxgalteriya sektorini raqamlashtirish samaradorligi;
15. Iqtisodiyotda bulutli texnologiyalarining o'rni va ahamiyati;

16. Jahon IT bozorini rivojlanish muammolari va tendensiyalari;
 17. Oracle ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlarining ishlash texnologiyasi.
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, masalalar yechish referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

2-modul. Iqtisodiyot sohasida qo'llaniladigan axborot komplekslari

18. O'zbekiston soliqliq tizimini raqamli transformatsiyasi;
19. Raqamli naqd pullar va ularning mamlakatimizdagi iqtisodiy o'rni va ahamiyati;
20. IC: Buxgalteriya dasturining ishlash texnologiyasi;
21. O'zbekiston bank sektorida IABS tizimini ishlash texnologiyasi;
22. Elektron tijoratda bulutli texnologiyalarni iqtisodiy istiqbollari;
23. Korxonani boshqarishda SAP ERP tizimining o'rni va ahamiyati;
24. Jahonda moliya sektorini raqamlashtirish samaradorligi;
25. Qimmatli qog'ozlar bozorida avtomatlashtirilgan axborot texnologiyalari va tizimlari;
26. O'zbekistonda mobil banking dasturining rivojlanishi va uning istiqbollari;
27. Ijtimoiy saytlarda biznesni rivojlanishi va iqtisodiy samaradorligi;
28. Blokcheyn texnologiyalarining iqtisodiyotda turgan o'rni va ahamiyati;
29. O'zbekistonda tarmoq texnologiyalarini rivojlanishi va iqtisodiyotdagi samaradorligi;
30. O'zbekistonda o'zaro integrallashgan tizimlarning iqtisodiy samaradorligi;
31. Moliyaviy amaliyotda qo'llaniladigan dasturiy ta'minotlar va ularning ishlash texnologiyasi;
32. Jahonda IT rivojlanish tendensiyalari va uning boshqa sohalaridagi turgan o'rni.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalarini qurish tamoyillari, raqamli texnologiyalar, kommunikatsiya va tarmoq texnologiyalari, ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari hamda moliyaviy sohalarida joriy etilayotgan axborot tizimlarini tizimlashtirish haqida tasavvurga ega bo'lishi;

Zamonaviy axborot tizimlarining funksional imkoniyatlarini qo'llash va axborot tizimlari yordamida turli iqtisodiy jarayonlarga vaziyatdan kelib chiqqan holda samarali va optimal yechimlarni qo'llash, tuzish va taqdim etish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

Talaba turli iqtisodiy jarayonlarga zamonaviy axborot tizimlari va texnologiyalarini qo'llash masalalari bo'yicha yechimlar qabul qilish malakasiga ega bo'lishi kerak.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy firklash, tezkor savol-javoblar);

- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish topshirish talab etiladi.

VIII. Asosiy adabiyotlar

1. Akayev A.A, Kenjabayev A. T, Ilxamova YO.S, Jumaniyozova M.YU, "Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari" Darslik.T-"O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti". 2019-448 ,bet.
2. Kenneth C. Loudon. Jane P.London Management Information Systems. New York. 2019. Page 669.
3. Informatsionniye texnologii v ekonomike i upravlenii uchebnik / pod red. Prof. V.V. Trofimova 3-ye izd, pererab. i dop-M Yurayt, 2019-552 s
4. Avtmatizirovanniye informatsionniye texnologii v ekonomike uchebnik/Pod. Red. Prf. G.A. Titorenko 2-ye izd. Pererab i dop. M: Yuniti, 2019-483 str.

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz.-Toshkent. "O'zbekiston". 2017-488 b.
6. Azizova M.I., Djumaniyazova M.Y. "Iqtisodiyotda axborot komplekslari va texnologiyalari" fani bo'yicha o'quv uslubiy majmua-Toshkent: TMI.2020-582 bet.
7. Abdullayeva.B.S, Suropov B.M. Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsion texnologiyalar va tizimlar. Iqtisodiyot va Menejment ta'lim yo'nalishlari talabalari uchun o'quv qo'llanma. - Toshkent. -2020. -194 b.

Axborot manbaalari

8. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
9. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
10. www.tradingeconomics.com-ekonomicheskiye pokazateli
11. www.catback.ru- Iqtisodga oid o'quv materiallari va ilmiy jurnallar.

